

แนะนำหนังสือใหม่

บุญชนะ อัดถากร,* บันทึกของรัฐมนตรีเศรษฐกิจ (กรุงเทพฯ : บริษัท
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2518) 575 หน้า.

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมบันทึกเกี่ยวกับภาระหน้าที่การปฏิบัติงาน
ของผู้เขียนในระหว่างดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ (11
มีนาคม 2512-17 พฤศจิกายน 2514) ผู้เขียนได้บันทึกเหตุการณ์เป็นราย
สัปดาห์ รวม 133 บันทึกความจำ มีความยาว 575 หน้า หนังสือเล่มนี้ไม่
ใช้การบันทึกในลักษณะ memoir แต่มีลักษณะเป็นแบบ memorandum

อาจารย์บุญชนะได้แถลงวัตถุประสงค์ของการพิมพ์เผยแพร่ว่า บันทึกนี้
จะมีประโยชน์ในการศึกษาบ้านเศรษฐกิจและการเมือง และจะให้ความรู้แก่คน
ในสมัยต่อไปว่าสมัยหนึ่งเมืองไทยมีพฤติกรรมและพฤติกรรมทางการเมือง—
เศรษฐกิจ—ธุรกิจ เป็นอยู่อย่างไรบ้าง และนักศึกษาอาจจะนำไปเปรียบเทียบกับ
ยุคอื่นสมัยอื่นในอดีตหรืออนาคตได้

เนื่องจากผู้เขียนได้บันทึกภาระหน้าที่ของตนติดต่อกันทุกสัปดาห์ตลอด
ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเศรษฐกิจ ฉะนั้น สารของหนังสือเล่มนี้
จึงจะสะท้อนถึงนโยบายและแผนการของกระทรวงเศรษฐกิจ การปฏิบัติตาม
นโยบายและตามแผนตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่มีในช่วงระยะนั้น

* ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้เคยเขียนหนังสือเรื่อง “บันทึกทูตไทย” ซึ่งตีพิมพ์เมื่อปลายปี 2514
ระหว่างที่ผู้เขียนเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ “บันทึกทูตไทย” เป็นหนังสือรวบรวมบันทึก
ภาระหน้าที่ของผู้เขียนในระหว่างเป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำสหรัฐ ฯ ซึ่งผู้เขียนได้บันทึกเหตุการณ์
เป็นรายวัน

เกี่ยวกับ “บันทึกทูตไทย” ได้มีการอภิปรายในการประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งสุดท้าย เมื่อ
18 พฤศจิกายน 2514 ผู้สนใจอยากทราบทัศนคติของรัฐมนตรีอื่น ๆ เกี่ยวกับหนังสือเล่มนี้ โปรด
พิจารณา บันทึกความจำที่ 133 ใน “บันทึกของรัฐมนตรีเศรษฐกิจ” หน้า 567-568.

นักศึกษาศรษฐศาสตร์ การบริหารธุรกิจ และวิทยาศาสตร์สังคมทุกสาขาตลอดจนผู้สนใจปัญหาเศรษฐกิจการเมืองทั่วไป จะได้รับประโยชน์อย่างดีจากหนังสือเล่มนี้ โดยเฉพาะเรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาตุลาการภิวัตน์ สถานการณ์การค้าต่างประเทศ ความพยายามในการแก้ไขปัญหาตุลาการภิวัตน์ที่ไทยขาดดุลให้ญี่ปุ่น (โดยเฉพาะในช่วงระยะปี 2512 เป็นปีแรกที่เริ่มมีการรณรงค์ที่จะแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่นอย่างจริงจัง) ปัญหาเศรษฐกิจการค้าข้าว การช่วยเหลือชาวนาตามโครงการพยุงราคาข้าวเปลือก (ปี 2512 ราคาข้าวเปลือกตกต่ำค่อนข้างมาก) และปัญหาเศรษฐกิจการค้าทั้งภายในและนอกประเทศอื่น ๆ อีกมาก

นอกจากนี้ นักศึกษายังจะได้อ่านข้อคิดเกี่ยวกับปัญหาการเมือง การบริหารราชการ และการทูต จากหนังสือเล่มนี้ในประเด็นต่าง ๆ คือ

— “บันทึกของรัฐมนตรีเศรษฐกิจ” จะชี้แจงให้เห็นถึงปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานของรัฐมนตรีพลเรือนในรัฐบาลทหารว่ามีในลักษณะใด บ่อยครั้งที่ข้อคิดริเริ่มหลายประการไม่ได้รับความร่วมมือจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

— หลายบันทึกความจำ [เช่น บันทึกความจำที่ 57 (หน้า 234-242) เกี่ยวกับข้อเสนอโครงการช่วยเหลือชาวนา] จะสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาอุปสรรคหลายประการ แม้กระทั่งปัญหาคำนการเมืองและการไม่มีประสิทธิภาพของการบริหารราชการไทย ซึ่งจะทำให้เป้าหมายนโยบายที่กระทรวงเศรษฐกิจได้วางไว้ อาจไร้ผล หรือไม่ได้รับผลเท่าที่ควร

— และหลายบันทึกความจำแสดงถึง “กลยุทธ” หรือ “ชั้นเชิง” การคิดต่อพบปะเจรจากับเอกอัครราชทูต ตลอดจนรัฐมนตรีของประเทศต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจการค้าของชาติ

หากท่านผู้อ่านท่านใดที่จะหยิบหนังสือเล่มนี้ขึ้นอ่าน ควรอ่านสารบัญให้จบก่อน (มี 33 หน้า) เพื่อท่านจะได้ตรวจสอบว่ามีเรื่องใดบ้างที่ท่านสนใจ โดยเฉพาะนักศึกษาที่ต้องการเฉพาะข้อมูลบางเรื่องเพิ่มเติม ซึ่งมักไม่ค่อยมีเวลา

ที่จะมานั่งอ่านทั้งเล่ม ผู้เขียนได้แยกแยะหัวข้อเรื่อง ในแต่ละบันทึกในสารบัญ
ไว้ก่อนข้างละเยียดชัดเจน นอกจากนี้บรรณานุกรมท้ายเล่มจะอำนวยความสะดวกให้
ผู้อ่านได้อย่างดีในการค้นหาเรื่อง เช่นผู้ใดอยากอ่านเกี่ยวกับทูตหรือ รัฐมนตรี
ของญี่ปุ่น อาจดูจากบรรณานุกรมว่า ญี่ปุ่น ท. (ย่อมาจากทูต) หรือญี่ปุ่น ร.
(รัฐมนตรี) เป็นต้น

“เศรษฐี”
